

พัฒนาการโครงการกายภาพเชิงสร้างสรรค์ฟื้นฟู

ย่านชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร

Development of Creative Tangible Project for

Urban District Revitalizing in Bangkok

รับบทความ	14/10/2021
แก้ไขบทความ	28/11/2021
ยอมรับบทความ	01/12/2021

คมเดช ด่านศักดิ์ชัย

ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Khomdet Dansakchai

Department of Architecture, Faculty of Architecture, Chulalongkorn University

k.dansakchai@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของการจัดการของกรุงเทพมหานคร รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของการจัดสรรงบประมาณต่อโครงการกายภาพเชิงสร้างสรรค์ฟื้นฟูย่านชุมชนเมืองในกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาพัฒนาการโครงการกายภาพเชิงสร้างสรรค์ฟื้นฟูย่านชุมชนเมืองในกรุงเทพมหานคร ช่วงปี พ.ศ. 2560-2563 วิธีการศึกษาโดยทบทวนเอกสารการสำรวจและรวบรวมข้อมูลโครงการกายภาพฟื้นฟูชุมชนเมือง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เรื่องการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น แผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานคร และระเบียบงบประมาณการจัดซื้อจัดจ้าง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2560-2563 โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบการจัดสรรงบประมาณตามช่วงปีที่ศึกษา บทบาทของกรุงเทพมหานครในการจัดโครงการฟื้นฟูเมือง และการเข้ามามีส่วนร่วมของหน่วยงานอื่น ๆ ในภาครัฐและเอกชน

ผลการศึกษาพบว่า ในการจัดสรรงบประมาณกรุงเทพมหานคร มีการจัดงบประมาณดำเนินโครงการฟื้นฟูจนแล้วเสร็จอย่างเหมาะสม โดยกรุงเทพมหานครมีความพยายามรักษาเสถียรภาพของงบประมาณที่จัดสรรสู่โครงการฟื้นฟูเมืองที่สร้างสรรค์ การลดปริมาณงานและงบประมาณของโครงการฟื้นฟูประจำสู่โครงการฟื้นฟูเมืองที่สร้างสรรค์นั้นทำให้การจัดสรรงบประมาณเกิดประสิทธิภาพส่งผลประโยชน์ต่อคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ได้ที่สุด โดยกรุงเทพมหานครมีบทบาทที่จำเป็นต่อการตอบสนองการเข้ามามีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน อันทำให้เกิดโครงการกายภาพฟื้นฟูชุมชนเมืองเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการผลักดันแผนแม่บทให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์คุณภาพชีวิตชุมชนเมือง ข้อเสนอแนะจากวิจัยนี้ กรุงเทพมหานครควรมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนเมืองอย่างชัดเจน โดยมุ่งเน้นการผลักดันโครงการกายภาพเพื่อฟื้นฟูชุมชนเมืองอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน เพื่อรองรับการเติบโตของเมืองในอนาคต และพัฒนาศักยภาพของโครงการให้เกิดความเป็นรูปธรรมจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

คำสำคัญ: โครงการกายภาพ พัฒนาการ การฟื้นฟูเมือง ชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร

Abstract

This article examines roles and responsibilities of the BMA in allocating an annual budget towards creative tangible projects in the city. Creative tangible projects in urban communities developed during year 2017-2020 were selected to analyze the alteration of budget management. Surveying, data collecting, and reviewing literature consisting of power decentralization specified in Thailand constitution year 20 Bangkok action plan, procurement budget regulation during 2017-2020, and an annual budget allocation were carried out. This is to get an insight into the roles of the BMA, as well as, other related public and private agencies getting involved in the process of budget allocation.

The results showed that the BMA could appropriately set a local budget to complete revitalized projects in the city. The BMA has also tried to balance the budget allocated to those creative tangible projects by reducing the amount and financial flows spending for regular urban revitalized works. This considerably makes budget allocation more efficient and beneficial for all residents living in the area of Bangkok. The BMA has an important role in encouraging public and private participation, particularly allowing those two parties join the process of project planning, design, and construction. Moreover, the integration of participation through the 20-year national strategic plan brings variety and creativity to city development.

This paper recommends the BMA to improve quality of urban communities, and promote public participation between public and private sectors, as well as local people. Moreover, revitalized projects should be conducted in creative and sustainable way to support the future urban growth.

Keyword: *Tangible Project, Development, Urban Renewal, Urban, Bangkok*

บทนำ

ปัจจุบันหลายประเทศบนโลกเกิดปัญหาความหนาแน่นของประชากรที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยปัญหานี้ได้ส่งผลกระทบต่อมิติในด้านอื่น ๆ ในการพัฒนาประเทศ ทั้งสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จากการเพิ่มขึ้นของประชากรของโลกมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมไปถึงประเทศไทยด้วย ปัญหาความหนาแน่นของประชากรไทยนั้น ข้อมูลจากสำนักทะเบียนกลางกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย จากทะเบียนราษฎร ปี พ.ศ. 2563 จำนวนประชากรไทยทั้งหมด 66,186,727 คน โดยจังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คือ กรุงเทพมหานคร มีจำนวนประชากรทั้งหมด 5,588,222 คน และมีการขยายตัวของประชากรในพื้นที่เมืองที่ร้อยละ 50 ของประเทศ ซึ่งมีการกระจุกตัวอยู่มากในพื้นที่เขตชุมชนเมือง และแหล่งอุตสาหกรรมจากการอพยพย้ายถิ่นฐานมาทำงานในพื้นที่อุตสาหกรรมทำให้ประชากรหนาแน่นมากขึ้นตามไปด้วย ทำให้เกิดความเป็นเมือง (urbanization) ดังนั้น รัฐจึงต้องมีการวางแผนบริหารจัดการพื้นที่อย่างเหมาะสมรวมถึงการกระจายการใช้พื้นที่ภายในเมืองอย่างสมดุลจะทำให้การเข้าถึงทรัพยากรในเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรได้ เพื่อรองรับการเติบโตของเมืองระยะต่อไปได้อย่างเป็นระบบ

ทั้งนี้ จากการค้นคว้าของผู้วิจัยพบว่า รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2560 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดระยะเวลา ขั้นตอนในการกระจายอำนาจ และงบประมาณให้กับท้องถิ่นชัดเจนยิ่งขึ้น การจัดทำแผนพัฒนา และสนับสนุนการพัฒนาในท้องถิ่น โดยกรุงเทพมหานครเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีอิสระการบริหารการเงิน การคลัง การจัดทำงบประมาณรายจ่ายของกรุงเทพมหานคร เพื่อใช้ในการบริหารงานและจัดการบริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยใช้กลไกความร่วมมือและประสานงานในการหาทางออกในการพัฒนาและการสร้างกลไกในการประสานการพัฒนาระหว่างภาคีต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมือง การวางแผนปฏิบัติ ในการจัดการเมืองอย่างชัดเจน นอกจากการกำหนดกลยุทธ์ที่ชัดเจน ยังต้องมีการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดผังเมืองของตนได้ ซึ่งกรุงเทพมหานครได้มีการกำหนดแผนปฏิบัติราชการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี จากการขยายตัวของประชากรในกรุงเทพมหานครและความเป็นเมือง ทำให้กรุงเทพมหานครจำเป็นต้องเตรียมพร้อมรับมือกับปัญหานี้ โดยการฟื้นฟูเมืองให้รองรับกับประชาชน การมีโครงการฟื้นฟูเมืองที่สร้างสรรค์จะส่งผลให้เกิดความเป็นรูปธรรม และตอบสนองต่อวิถีชีวิตของคนเมือง พร้อมสร้างรายได้ให้แก่คนในพื้นที่

บทความนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาบทบาทการจัดการของกรุงเทพมหานคร และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดสรรงบประมาณแก่โครงการกายภาพเชิงสร้างสรรค์ฟื้นฟูชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร ตามนโยบายรัฐที่สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจในการมอบอำนาจแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐ ในที่นี้จะมุ่งเน้นที่การทำงานของกรุงเทพมหานครที่มีบทบาทการบริหารจัดการในการพัฒนาเมือง โดยการเปิดให้หน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมกับการฟื้นฟูพื้นที่ชุมชนเมืองในการสร้างพื้นที่สาธารณะประโยชน์อย่างสร้างสรรค์และเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำข้อมูลแก่หน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการฟื้นฟูชุมชนเมืองได้ทำการวางแผนการทำงานในอนาคตให้เกิดการฟื้นฟูเมืองอย่างสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและนโยบายของรัฐได้อย่างยั่งยืนมีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (continuous improvement) ในการดำเนินการโครงการฟื้นฟูเมืองใหม่ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาบทบาทการจัดการการฟื้นฟูชุมชนเมืองของกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการจัดการการงบประมาณฟื้นฟูชุมชนเมืองของกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

บทความวิจัยนี้มุ่งเน้นโครงการกายภาพเชิงสร้างสรรค์ฟื้นฟูชุมชนเมืองที่ได้ดำเนินการทั้งที่สำเร็จและยังไม่สำเร็จจากกรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในช่วง พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2563 เป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงได้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1.1 พิจารณาการจัดสรรงบประมาณ จากเอกสารงบประมาณ หมวดโครงการตามแผนพัฒนา ประกอบกับแผนปฏิบัติการราชการกรุงเทพมหานคร

1.2 พิจารณาแผนการดำเนินโครงการและเอกสารงบประมาณ ประกอบแผนปฏิบัติการกรุงเทพมหานคร

1.3 พิจารณาบทบาทของกรุงเทพมหานครในการจัดการโครงการกายภาพเชิงสร้างสรรค์ฟื้นฟูชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วม

2. ขอบเขตพื้นที่ศึกษาตามพื้นที่อำนาจการปกครองของกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนและเครื่องมือการวิจัย

1. ขั้นตอนการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 การศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง แนวคิดการฟื้นฟูเมือง การวางผังเมือง การออกแบบเมือง รวมถึงกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ในการจัดสรรงบประมาณ ได้แก่

1.1.1 รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 เรื่องการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

1.1.2 แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

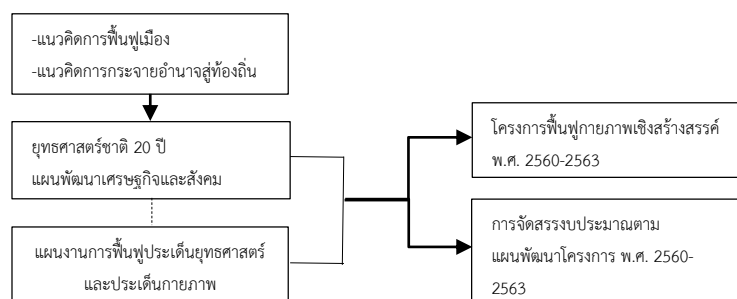
1.1.3 แผนปฏิบัติการกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2563

1.1.4 หนังสืองบประมาณ ปี พ.ศ. 2560-2563

1.2 การรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลหลักฐานปฐมภูมิและหลักฐานทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านกายภาพ แผนงานโครงการ (pilot plan) ที่หน่วยงานของกรุงเทพมหานคร หรือหน่วยงานเอกชนอื่น ๆ จัดทำขึ้นตามช่วงเวลาที่ทำการศึกษา

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณสู่โครงการการฟื้นฟูในรูปแบบตารางงบประมาณ และบทบาทขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการจัดการโครงการฟื้นฟูกายภาพเชิงสร้างสรรค์ชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร

1.4 สรุปผลการศึกษา พัฒนาการโครงการฟื้นฟูกายภาพเชิงสร้างสรรค์กรุงเทพมหานคร ช่วง พ.ศ. 2560 - 2563 และให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานและการจัดสรรงบประมาณ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดวิจัยโครงการกายภาพเชิงสร้างสรรค์ฟื้นฟูย่านชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย, 2564

ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการฟื้นฟูเมือง

การฟื้นฟูเมือง (Urban renewal) หมายถึง การพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่เสื่อมโทรมของเมืองให้ดีขึ้นในทุกด้าน ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม โดยสามารถแบ่งเป็น 3 ประเภทได้ ดังนี้

1.1 การรื้อถอนแล้วสร้างขึ้นใหม่ (Urban redevelopment) คือ การปรับปรุงพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ไม่คุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจให้มีลักษณะดีขึ้นทั้งทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

1.2 การแก้ไขปรับปรุงพื้นที่ (Urban rehabilitation) เป็นการพัฒนาด้านกายภาพ จากโครงสร้างเดิมที่มีอยู่แล้วให้การซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดมากกว่าการรื้อย้าย มักใช้กับพื้นที่ที่มีความสำคัญหรือมีคุณค่า

1.3 การอนุรักษ์เมืองเก่า (Urban conservation) เป็นการรักษาสวนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดไว้ โดยกรมการโยธาธิการและผังเมืองได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์สิ่งมีคุณค่าไว้ว่า คือ การอนุรักษ์พื้นที่บริเวณใดบริเวณหนึ่ง โดยไม่ให้ความเจริญเติบโตของเมืองเข้าไปทำลายสิ่งที่มีคุณค่าบริเวณนั้น

จากการศึกษาด้านแนวคิดโครงการฟื้นฟูเมือง ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อสังเกตโครงการฟื้นฟูทางกายภาพอย่างสร้างสรรค์จะมีลักษณะ คือ โครงการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่จริง กล่าวคือ ตามประเภทของโครงการฟื้นฟูเมืองนั้นจะต้องเป็นโครงการที่มีการได้รับงบประมาณที่จัดสรรสู่การเกิดความเป็นรูปธรรม มีปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เกิดสาธารณประโยชน์ การปรับปรุงภูมิทัศน์อย่างชัดเจนจากเดิม เช่น การสร้างสวนสาธารณะ ลานกิจกรรม เป็นต้น และมีลักษณะเป็นโครงการที่เกิดขึ้นต้องมีลักษณะที่ตอบรับต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนเมืองบริเวณนั้น ๆ การเข้าถึงได้ง่ายเพิ่มความสะดวกสบายและสามารถสร้างรายได้แก่คนในชุมชนฟื้นฟูเศรษฐกิจในพื้นที่นั้น

2. การเปลี่ยนแปลงของรัฐธรรมนูญกับการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น

การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2540 ได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายต่าง ๆ ต่อมาในรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 มีการเพิ่มแรงหนุนต่อการกระจายอำนาจแต่ขาดการกำหนดทิศทางและการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจที่มีเอกภาพชัดเจน ทำให้ส่วนราชการบางส่วนยังมีลักษณะการทำงานแบบรวมศูนย์อำนาจ จุดเปลี่ยนสำคัญในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2560 ที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจให้แก่กรุงเทพมหานคร ปรากฏอยู่ใน 2 หมวดสำคัญ ได้แก่ หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ และหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เขตมีฐานะเป็นการบริหารส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารกรุงเทพมหานคร และเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นได้บริหารด้วยตนเอง ทำให้การดูแล รวมทั้งการให้บริการเป็นไปอย่างทั่วถึง ซึ่งจะทำให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด และเป็นไปตามหลักการปกครองตนเองของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3. ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556-2575)

การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ภายใต้มาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 เรื่องวิสัยทัศน์กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2575 เรียกว่า “มหานครแห่งเอเชีย” มีมาตรการการขับเคลื่อนหลักใน ระยะที่ 1 พ.ศ. 2560 และระยะที่ 2 ระหว่างปี พ.ศ. 2561-2563 กรุงเทพมหานครได้ทำแผนปฏิบัติราชการกรุงเทพมหานคร ตามกรอบการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านกายภาพ โดยใช้แนวทางการกำหนดโครงการจากแต่ละสำนักงาน เพื่อสร้างโครงการฟื้นฟู ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมและแบ่งลักษณะโครงการฟื้นฟูเป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.1 โครงการฟื้นฟูประจำ คือ โครงการที่ออกโดยหน่วยงานรับผิดชอบเรื่องนั้น ๆ และต้องได้รับการดำเนินการในทุก ๆ ปี โดยให้หน่วยงานนั้นดูแลประจำ เช่น โครงการก่อสร้างเขื่อนกันน้ำ ของสำนักการระบายน้ำ โครงการก่อสร้างถนนสายใหม่ ของสำนักโยธาธิการ

3.2 โครงการฟื้นฟูเชิงสร้างสรรค์ คือ โครงการที่สามารถแบ่งตามประเภทของโครงการฟื้นฟูเมืองได้และเป็นโครงการที่มีการได้รับงบประมาณที่จัดสรรสู่การเกิดความเป็นรูปธรรม มีปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เกิดสาธารณประโยชน์ และสร้างรายได้ประชาชนในพื้นที่

4. องค์การฟื้นฟูเมือง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและดำเนินโครงการฟื้นฟูจากบทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารองค์กร ได้แก่

4.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2 การเคหะแห่งชาติ

4.3 ความร่วมมือจากภาคเอกชน

5. งบประมาณกรุงเทพมหานคร

จากข้อบัญญัติงบประมาณ เรื่อง วิธีการงบประมาณ ข้อ 19 กำหนดว่า การจัดทำงบประมาณต้องคำนึงถึงประมาณการรายรับและฐานะทางการคลังของกรุงเทพมหานคร ความจำเป็นในการพัฒนากรุงเทพมหานครตามยุทธศาสตร์ แผนพัฒนากรุงเทพมหานครและภารกิจของหน่วยรับงบประมาณเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณและเกิดผลสัมฤทธิ์ โดยจากการศึกษาปัจจุบันรูปแบบงบประมาณรายจ่ายและโครงสร้างงบประมาณกรุงเทพมหานครเป็นระบบงบประมาณแบบแผนงาน (Program Budgeting) โดยมีโครงสร้างงบประมาณ 8 ด้าน จำแนกตามการบริหารทั่วไป ได้แก่ ด้านการโยธาและระบบจราจร ด้านการรักษาความปลอดภัยและบริการสังคม ด้านการศึกษา และด้านพาณิชย์กรุงเทพมหานคร และกำหนดระเบียบการจ่ายงบประมาณโดยใช้แผนงบประมาณรายจ่ายประเภทโครงการตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานครแบ่งเป็น 7 แผน ได้แก่ แผนสาขาสีเขียวและสิ่งแวดล้อม แผนสาขาโยธาธิการและการขนส่ง แผนทรัพยากรมนุษย์และสังคม แผนสาขาบริหารและปกครอง แผนสาขาการคลัง แผนสาขาการผังเมืองและการฟื้นฟู และแผนสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ

6. บทบาทของกรุงเทพมหานครต่อโครงการกายภาพฟื้นฟูเมืองเชิงสร้างสรรค์

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาโครงการฟื้นฟูเมืองเชิงสร้างสรรค์ ตามเอกสารงบประมาณกรุงเทพมหานคร หมวดโครงการตามแผนพัฒนา ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2560-2563 จำนวน 27 โครงการ และกำหนดโครงการศึกษาที่ผ่านเกณฑ์คัดเลือกโครงการตามแนวคิดความสร้างสรรค์ (Torrance, 2013) สามารถกำหนดลักษณะโครงการฟื้นฟูกายภาพที่มีความสร้างสรรค์ผ่านเกณฑ์ มีลักษณะดังต่อไปนี้

6.1 เกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ในด้านพื้นที่หรือภาพลักษณ์ใหม่ เช่น การสร้างสิ่งปลูกสร้างใหม่

6.2 มีคุณค่าต่อสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของชุมชน กล่าวคือ การคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชุมชน รวมถึงการสร้างรายได้แก่คนในพื้นที่

6.3 โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในลักษณะโครงการต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มเขียนร่างโครงการจนถึงหลังดำเนินการแล้วเสร็จ และได้รับงบประมาณโครงการรวมตลอดโครงการตั้งแต่ 50,000,000 บาท ขึ้นไป

6.4 โครงการที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในบริบทความเป็นเมืองในอนาคตด้วยการสร้างพื้นที่สาธารณะ หรือระบบขนส่งสาธารณะ

6.5 การได้รับความสนใจและการมีส่วนร่วมจากสื่อและประชาชนในพื้นที่

จากเกณฑ์ลักษณะโครงการกายภาพฟื้นฟูเมืองเชิงสร้างสรรค์ข้างต้น ทำให้ได้โครงการที่ศึกษาจำนวน 3 โครงการ ตาม

ตารางต่อไปนี

ตาราง 1 โครงการฟื้นฟูสภาพเชิงสร้างสรรค์ที่ศึกษา

ปี พ.ศ.	รายละเอียดโครงการ	พื้นที่โครงการ	ประเภทการฟื้นฟู	ภาพประกอบโครงการ
2560	โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ริมแม่น้ำย่านกะดีจีน รายละเอียดโครงการ เป็นโครงการการฟื้นฟูย่านเมืองเก่าให้สอดคล้องกับการพัฒนาเมืองในอนาคต เพื่อเชื่อมโยงความหลากหลายเริ่มต้นจากย่านกะดีจีน-คลองสานย่านเมืองเก่า ประเภทประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมเก่าแก่ที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา เป้าหมายโครงการ เพื่อเพิ่มจุดพักผ่อน และเพิ่มสถานที่ท่องเที่ยวให้แก่พื้นที่เมืองเก่า	ริมน้ำเจ้าพระยาเมืองเก่า	ปรับปรุงภูมิทัศน์อนุรักษ์เมืองเก่า	 ที่มา: ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง
2560	โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ทางสัญจรบนโครงสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณช่องกลาง สะพานพระปกเกล้า (โครงการสวนลอยฟ้า) รายละเอียดโครงการ เป็นหนึ่งในโครงการนำร่องภายใต้แผนเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูย่านกะดีจีน- คลองสาน ปรับปรุงภูมิทัศน์เดิมให้เป็นสวนสาธารณะ และทางเดินข้ามสะพานแม่น้ำเจ้าพระยา เชื่อมต่อกับระบบขนส่งสาธารณะ เป้าหมายโครงการ เพื่อเพิ่มพื้นที่สาธารณะ จุดพักผ่อน	ริมน้ำเจ้าพระยา	ปรับปรุงภูมิทัศน์	 ที่มา: ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง
2563	โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะบริเวณช่องกลาง ช่วง นนทรี - สาทร ระยะที่ 2 รายละเอียดโครงการ เป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครภายใต้โครงการ Green Bangkok 2030 ด้วยการสร้างจุดพักผ่อนบริเวณช่องกลางถนนช่วงนนทรี-สาทร เป้าหมายโครงการ เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้เป็น 10 ตารางเมตรต่อคน ภายในปี พ.ศ.2573 และเพิ่มพื้นที่ร่มไม้ในเมือง	ใจกลางเมือง	รื้อถอนและสร้างใหม่	 ที่มา: บริษัท แลนด์โปรเซส จำกัด

ที่มา: ผู้วิจัย

จากตารางโครงการที่ทำการศึกษากกรุงเทพมหานครมีการใช้พื้นที่ดำเนินโครงการฟื้นฟูส่วนใหญ่อยู่บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีลักษณะโครงการฟื้นฟูเมืองทั้งการปรับปรุงภูมิทัศน์ การอนุรักษ์เมืองเก่า และการรื้อถอนแล้วสร้างใหม่ การพิจารณาเป็นไปตามความแตกต่างด้านพื้นที่ ซึ่งกรุงเทพมหานครมุ่งเน้นการปรับปรุงภูมิทัศน์สำหรับพื้นที่เมืองเก่า เพื่อคงเอกลักษณ์ของชุมชนไว้ พร้อมกับการเพิ่มสัดส่วนพื้นที่สีเขียวแก่กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีประชาชนอาศัยอยู่จำนวนมาก อีกทั้ง กรุงเทพมหานครได้เปิดโอกาสให้มีหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการฟื้นฟู ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่ศึกษา

ชื่อโครงการ	ช่วงก่อนเริ่มโครงการ				ช่วงเริ่มดำเนินการโครงการ			ช่วงหลังดำเนินการ/เสร็จสิ้นโครงการ
	ผู้เขียนโครงการ	ผู้เขียนผังแม่บท	ผู้เสนอโครงการ	ผู้อนุมัติโครงการ	การจัดซื้อจัดจ้าง		ผู้ดำเนินงานประมาณโครงการ	ผู้ดูแล
					ออกแบบ	ก่อสร้าง		
โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ทางเดินริมน้ำย่านกะดีจีน	ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง (UDDC)	1. ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง (UddC-CEUS) 2. สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง 3. สำนักงานเขตคลองสาน 4. บริษัท แพลนเนอร์ 26 จำกัด	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการก่อสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง	ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง (UddC-CEUS)	บริษัท วรรณศิลป์ จำกัด	สำนักงบประมาณกรุงเทพมหานคร	สำนักงานเขตคลองสาน
โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ ทางสัญจรบนทางข้ามแม่น้ำสะพานพระปกเกล้า	ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง (UDDC)	1. ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง (UddC-CEUS) 2. สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง 3. สำนักงานเขตคลองสาน 4. บริษัท แพลนเนอร์ 26 จำกัด	สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง	สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง	1. ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง (UddC-CEUS) 2. บริษัท เอ็นเจ็ดเอ จำกัด 3.บริษัท แลนด์โปรเซส จำกัด	บริษัท เอส ซี อาร์ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด	สำนักงบประมาณกรุงเทพมหานคร	สำนักงานเขตพระนครและสำนักการโยธา
โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะทางแยกต่างระดับช่องนนทรี-สาทร	สำนักการโยธา	1. สำนักสิ่งแวดล้อม 2. สำนักการโยธา 3.สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง 4. สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร	สำนักการโยธา	สำนักการโยธา	บริษัท แลนด์โปรเซส จำกัด	บริษัท ทริโอโปรัท จำกัด	สำนักงบประมาณกรุงเทพมหานคร	อยู่ระหว่างดำเนินการโครงการ/ยังไม่แล้วเสร็จ

ที่มา: ผู้วิจัย

จากตารางจะเห็นได้ว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนตั้งแต่ช่วงก่อนเริ่มโครงการ โดยหน่วยงานที่เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากตั้งแต่การเขียนโครงการ คือ ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง (UDDC-CEUS) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ร่วมมือกันระหว่างสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมีการเปิดโอกาสให้หน่วยงานเอกชนอื่น ๆ มาร่วมออกแบบ เช่น บริษัท แลนด์โปรเซส จำกัด ที่มีส่วนร่วมในโครงการ ปรับปรุงภูมิทัศน์ทางสัญจรบนทางข้ามแม่น้ำ สะพานพระปกเกล้า และออกแบบโครงการก่อสร้างสวนสาธารณะบนทางแยก ต่างระดับช่องนนทรี-สาทร และมีหน่วยงานเอกชนมาดำเนินการก่อสร้างจากระบบการจัดซื้อ-จัดจ้าง การประกวดราคา (e-bidding) เพื่อแสดงความโปร่งใสและเท่าเทียมในระบบการดำเนินโครงการ

ตาราง 3 สัดส่วนงบประมาณของโครงการที่ศึกษา

โครงการที่ศึกษา	แผนด้านผังเมืองและการฟื้นฟู										แผนโยธาธิการ			แผนสิ่งแวดล้อม			
	โครงการ (ลบ.)					ตามงบ (ลบ.)					ร้อยละ	โครงการ (ลบ.)	ตามงบ (ลบ.)	ร้อยละ	โครงการ (ลบ.)	ตามงบ (ลบ.)	ร้อยละ
	2560	2561	2562	2563	รวม	2560	2561	2562	2563	รวม	ของทั้งหมด	2564	2564	ของทั้งหมด	2564	2564	ของทั้งหมด
โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ทางเดินเข้าย่านกะดีจีน	23.90	-	-	128.18	152.08	1,895.00	1,527.00	1,254.00	1,389.00	6,065.00	0.03	-	5,328.00	-	-	6,472.00	-
โครงการสวนลอยฟ้า	34.00	77.20	52.41	-	163.61	1,895.00	1,527.00	1,254.00	1,389.00	6,065.00	0.03	-	5,328.00	-	-	6,472.00	-
โครงการคลองช่องนนทรี	-	-	-	-	-	1,895.00	1,527.00	1,254.00	1,389.00	6,065.00	-	80.00	5,328.00	0.02	1.10	6,472.00	-

ที่มา: เอกสารงบประมาณกรุงเทพมหานคร, 2017 ; รวบรวมโดยผู้วิจัย

จากตารางโครงการที่ทำการศึกษา ในปี พ.ศ. 2560 ทั้งโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ทางเดินเท้าย่านกะดีจีนและโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ทางสัญจรบนโครงสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณช่องกลางสะพานพระปกเกล้า จัดอยู่ในแผนด้านผังเมืองและการฟื้นฟู มีลักษณะเป็นโครงการต่อเนื่องได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนโครงการ และ ปี พ.ศ. 2564 โครงการก่อสร้างสวนสาธารณะคลองนนทรี ช่วงนนทรี-สาทร อยู่ในแผนโยธาธิการ และแผนพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลตามเอกสารงบประมาณหมวดโครงการตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2560-2563 ได้กำหนดลักษณะงบประมาณของโครงการฟื้นฟูประจำและงบประมาณโครงการฟื้นฟูเชิงสร้างสรรค์ได้ผลการวิจัยดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 สรุปลักษณะงบประมาณ ระหว่างโครงการฟื้นฟูประจำ และโครงการฟื้นฟูเชิงสร้างสรรค์ (ผู้วิจัย: 2564)

ปี	งบประมาณทั้งหมด	งบประมาณโครงการฟื้นฟูประจำ	ร้อยละของงบประมาณทั้งหมด	งบประมาณโครงการฟื้นฟูเชิงสร้างสรรค์	ร้อยละของงบประมาณทั้งหมด	ร้อยละของโครงการฟื้นฟูประจำ
2560	18,306,598,440.00	8,585,610,000.00	46.90%	201,000,000.00*	1.10%	2.34%
2561	15,326,771,480.00	5,504,210,000.00	35.91%	789,000,000.00*	5.15%	14.33%
2562	13,395,269,262.00	1,793,290,000.00	13.39%	443,520,000.00*	3.31%	24.73%
2563	18,139,760,058.00	2,163,534,923.00	11.93%	438,000,000.00*	2.41%	20.24%
รวม	65,168,399,240.00	18,046,644,923.00	27.69%	1,871,520,000.00	2.87%	10.37%

* คือ มีงบประมาณของโครงการที่ศึกษาอยู่ด้วย

ที่มา: รวบรวมโดยผู้วิจัย

จากตารางสามารถวิเคราะห์ผลได้ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดสรรงบประมาณ

พบว่ามีการจัดสรรงบประมาณในปี พ.ศ. 2560 ได้รับงบประมาณสูงสุดเป็นอันดับ 1 ของงบประมาณทั้งหมด ซึ่งมีการจัดงบประมาณสู่โครงการประจำที่ร้อยละ 46.90 ของงบประมาณทั้งหมด แต่มีงบประมาณสำหรับโครงการฟื้นฟูเชิงสร้างสรรค์น้อยที่สุดที่ร้อยละ 1.10 ของงบประมาณทั้งหมด และร้อยละ 2.34 ของโครงการฟื้นฟูประจำเท่านั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2561 การจัดสรรงบประมาณแก่โครงการฟื้นฟูประจำที่ลดลง จากปี พ.ศ. 2560 โดยมีการจัดสรรงบประมาณแก่โครงการฟื้นฟูประจำที่ร้อยละ 35.91 และได้รับงบประมาณสู่โครงการฟื้นฟูเชิงสร้างสรรค์ที่ร้อยละ 5.15 ซึ่งมีงบประมาณโครงการฟื้นฟูเชิงสร้างสรรค์ที่ร้อยละ 14.33 ของโครงการฟื้นฟูประจำ ต่อมาในปี พ.ศ. 2562 มีการจัดสรรงบประมาณแก่โครงการฟื้นฟูประจำน้อยที่สุด ในปี พ.ศ. 2560-2563 โดยมีการจัดสรรงบประมาณแก่โครงการฟื้นฟูประจำที่ร้อยละ 13.39 ของงบประมาณทั้งหมด ซึ่งงบประมาณที่ถูกจัดสรรสู่โครงการฟื้นฟูเชิงสร้างสรรค์ที่ร้อยละ 3.31 และมีการจัดสรรงบประมาณสู่โครงการเชิงสร้างสรรค์สูงสุดที่ร้อยละ 24.73 ของโครงการฟื้นฟูประจำ และใน ปี พ.ศ. 2563 มีการจัดสรรงบประมาณสู่โครงการฟื้นฟูประจำน้อยที่สุดที่ร้อยละ 11.93 ของงบประมาณทั้งหมด และมีงบประมาณสู่โครงการเชิงสร้างสรรค์อันดับที่ 2 ที่ร้อยละ 20.24 ของงบประมาณโครงการฟื้นฟูประจำ และอันดับ 3 ที่ร้อยละ 2.41 ของงบประมาณทั้งหมด

2. ด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ ผลการศึกษาเปรียบเทียบการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี

ช่วงปี พ.ศ. 2560-2563 ในแต่ละโครงการ พบว่า มีการดำเนินการโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2563 และงบประมาณด้านการลงทุนของโครงการที่เกิดผลสำเร็จที่ร้อยละ 64.80 ในขณะที่โครงการที่เบิกงบประมาณแล้วแต่ยังดำเนินการไม่สำเร็จ มีผลการเบิกจ่าย งบประมาณร้อยละ 52.76 ซึ่งเห็นได้ว่า มีผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณในมิติโครงสร้างพื้นฐานมาก กว่า โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มีผลการเบิกจ่ายสูงกว่าการเบิกงบประมาณด้านการลงทุนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณร้อยละ 67.80 ในขณะที่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และ พ.ศ.2563 มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ร้อยละ 42.2

สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาพัฒนาการโครงการกายภาพเชิงสร้างสรรค์ฟื้นฟูย่านชุมชนเมืองกรณีศึกษากรุงเทพมหานคร สามารถสรุปประเด็นได้ ดังนี้

1. ด้านการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

จากตาราง 2 การจัดสรรงบประมาณแก่โครงการฟื้นฟูเมืองมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยยะสำคัญต่อโครงการฟื้นฟูเมืองอย่างสร้างสรรค์ กรุงเทพมหานครนั้นให้ความสำคัญกับการกระจายงบประมาณไปสู่โครงการฟื้นฟูเมือง ซึ่งในปี พ.ศ. 2560 มีการผลักดันงบประมาณสู่โครงการฟื้นฟูเป็นจำนวนมาก แต่ยังคงขาดการให้ความสำคัญแก่โครงการฟื้นฟูเชิงสร้างสรรค์ โดย พ.ศ. 2561-2562 งบประมาณโครงการฟื้นฟูประจำลดลง แต่ถูกจัดสรรให้แก่โครงการฟื้นฟูเชิงสร้างสรรค์มากถึงร้อยละ 24.73 ของงบประมาณทั้งหมด และใน ปี พ.ศ. 2563 มีความสมดุลกันระหว่างงบประมาณแก่โครงการฟื้นฟูประจำและโครงการฟื้นฟูเชิงสร้างสรรค์ โดยยังคงพยายามรักษาเสถียรภาพของงบประมาณที่จัดสรรสู่โครงการฟื้นฟูเมืองที่สร้างสรรค์ มีการลดปริมาณงานและงบประมาณของโครงการฟื้นฟูประจำสู่โครงการฟื้นฟูเมืองที่สร้างสรรค์นั้น ซึ่งสามารถส่งผลต่อการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพและส่งผลประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ได้ที่สุด

2. บทบาทของกรุงเทพมหานครต่อการดำเนินโครงการฟื้นฟูเชิงสร้างสรรค์

กรุงเทพมหานครเห็นถึงความสำคัญต่อการพัฒนาฟื้นฟูเมืองโดยการกำหนดแผนแม่บทในการฟื้นฟูชุมชนเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 2560 มีการกำหนดพื้นที่ทำการศึกษาและฟื้นฟู เริ่มต้นจากพื้นที่บริเวณริมแม่น้ำและพื้นที่ย่านเมืองเก่าในลักษณะ

งานประจำ ในปี พ.ศ. 2561-2562 กรุงเทพมหานครมีความพยายามสร้างโครงการฟื้นฟูที่เป็นรูปธรรมและความยั่งยืนแก่พื้นที่ (Sustainable Development Goal) โดยเฉพาะการสร้างพื้นที่สีเขียวและลานสาธารณะด้วยวิธีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้ตอบโจทย์ต่อประชาชนที่อาศัยในบริเวณนั้น อีกทั้งมีการทำเป็นจุดท่องเที่ยวใหม่เพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจได้ปรับปรุงฟื้นฟูบริเวณพื้นที่เสื่อมโทรมและพื้นที่ที่ควรแก่การพัฒนาฟื้นฟูให้สามารถรองรับการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรเมือง โดยการเพิ่มความหนาแน่นของประชากรในเขตพื้นที่ชั้นใน จากการผลักดันแผนแม่บทให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนเมือง รวมถึงบทบาทของการจัดสรรงบประมาณ กรุงเทพมหานครสู่โครงการฟื้นฟูเมืองที่สร้างสรรค์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการผลักดันผังแม่บทสู่การกำเนิดโครงการฟื้นฟูเมืองที่หลากหลายและสร้างสรรค์ เพื่อให้งบประมาณได้ถูกจัดสรรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมที่จับต้องได้

3. หน่วยงานความร่วมมือ

กรุงเทพมหานครต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานเอกชนเป็นการวางแผนผัง นโยบายและโครงการ โดยในปี พ.ศ. 2560 ได้มีศูนย์ออกแบบและพัฒนาฟื้นฟูเมือง (UDDC) เข้ามาร่วมมือกับสำนักผังเมืองทำให้การจัดการโครงการฟื้นฟูชุมชนเมืองมีความสร้างสรรค์และตอบโจทย์ต่อบริบทชุมชนเมืองมากขึ้น ในลักษณะของโครงการเป็นโครงการต่อเนื่อง และมีการนำแผนแม่บทกรุงเทพมหานครมาใช้ ซึ่งเป็นโครงการนำร่องในการฟื้นฟูชุมชนเมืองในย่านต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้แต่ละหน่วยงานมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการเมืองตามภารกิจ ซึ่งปัจจุบันมีความซับซ้อนในบทบาทหน้าที่และขาดการบูรณาการร่วมกันในการดำเนินการทำให้ต้องสูญเสียงบประมาณในการศึกษา เพื่อจัดทำโครงการฟื้นฟูพัฒนาเมืองไปเป็นจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายกรุงเทพมหานครควรเปิดโอกาสจัดหาหน่วยงานเอกชน หรือภาคีความร่วมมืออื่น ๆ ที่หลากหลายมากขึ้น เนื่องจากหน่วยงานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในช่วงปี พ.ศ. 2560-2563 มีเพียงศูนย์ออกแบบและพัฒนาฟื้นฟูเมือง (UDDC) ที่เข้ามามีบทบาทร่วมกับหน่วยงานของรัฐเพียงองค์กรเดียว รวมถึงการเข้าถึงการตรวจสอบการใช้งบประมาณในการดำเนินการจัดทำแผนของกรุงเทพมหานคร ควรมีการบูรณาการความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะในภาคประชาชนและภาคเอกชนในชุมชนเพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดโครงการที่คุณค่าสอดคล้องกับการเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

- กองจัดรูปดินและปรับปรุงพื้นฟูเมืองสำนักผังเมือง. (2560). *โครงการปรับปรุงพื้นฟูเมืองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร*. สืบค้นจาก <https://docs.google.com/gview?embedded=true&url=http://cmc.bangkok.go.th/bmaitev/web/uploads/41.pdf>
- คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560*. สืบค้นจาก https://cdc.parliament.go.th/draftconstitution2/ewt_dl_link.php?nid=1038&filename=index
- นิภาพรรณ เจนสันติ. (2559). *เมืองอัจฉริยะ: ความหมายและข้อควรพิจารณาสำหรับการพัฒนาเมือง*. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/issmu/article/view/243834/165426>
- พนิต ภูจันดา และ ยศพล บุญสม. (2559). *แนวคิดพัฒนาเมืองต้นแบบ*. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jed/article/view/68472/63011>
- พลเดช เชาวรักษ์, เมธี พริยการนนท์ และ ศุภธิดา สว่างแจ้ง. (2560). *การนำแนวคิดการคิดอย่างนักออกแบบไปใช้ในการพัฒนาเมืองในประเทศไทย*. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/arch-kku/article/view/107411/85005>
- ภาณุเดช รอบคิด. (2561). *การศึกษากระบวนการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง กรณีศึกษาโครงการปรับปรุงพื้นที่ชุมชนริม คลองรอบกรุง*. สืบค้นจาก <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2142/1/57051218.pdf>
- มุนีระห์ นิด้า, ชนิกันต์ ผลเจริญ และ พิชิตชัย กิ่งพวง. (2559). *การบริหารเมือง: นโยบายการพัฒนาและอนุรักษ์เมือง*. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/rdi-arua/article/view/143768/106380>
- สฤณี ดิยวงศ์สุวรรณ. (2554). *แนวคิดด้านองค์การการฟื้นฟูเมืองในไทย*. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/NAJUA-Arch/article/view/48646/40424>
- สำนักงานประมาณกรุงเทพมหานคร. (2559). *งบประมาณรายจ่ายประจำปีกรุงเทพมหานคร ปี 2559*. สืบค้นจาก http://203.155.220.217/budd/main/topic.php?topic_id=1424
- สำนักงานประมาณกรุงเทพมหานคร. (2560). *งบประมาณรายจ่ายประจำปีกรุงเทพมหานคร ปี 2560*. สืบค้นจาก http://203.155.220.217/budd/main/topic.php?topic_id=1727
- สำนักงานประมาณกรุงเทพมหานคร. (2561). *งบประมาณรายจ่ายประจำปีกรุงเทพมหานคร ปี 2561*. สืบค้นจาก http://203.155.220.217/budd/main/topic.php?topic_id=1977
- สำนักงานประมาณกรุงเทพมหานคร. (2562). *งบประมาณรายจ่ายประจำปีกรุงเทพมหานคร ปี 2562*. สืบค้นจาก http://203.155.220.217/budd/main/topic.php?topic_id=2208
- สำนักงานประมาณกรุงเทพมหานคร. (2563). *งบประมาณรายจ่ายประจำปีกรุงเทพมหานคร ปี 2563*. สืบค้นจาก http://203.155.220.217/budd/main/topic.php?topic_id=2396
- Torrance, E. Paul. (2013). Scientific views of creativity and factor affecting its growth. *Creativity and*

Learning, 94, 663-681. Retrieved from https://www.cc.gatech.edu/classes/AY2013/cs7601_spring/papers/Torrance-Viewsofcreativity.pdf